

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No. | General Publication Number: 1840

FCR Sertifika No. | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1090

Kitap Adı : Kur'an Öyküleri-2

Book Title : Qur'anic Stories-2

Eserin Orijinal Adı : Maa Kasası's-Sâbıkîn fi'l-Kur'an

Original Title of the Work : With the Stories of the Former Peoples in the Qur'an

ISBN : 978-625-8724-47-9

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258724479

Yazar | Author: Salah Abdulfettah el-Hâlidî

Çeviren | Translator: İbrahim Sarmış

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 2

Sayfa Sayısı | Pages: 282 (xiv + 268)

Yayın Tarihi | Publication Date: Ocak | January 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj | Layout Design: FCR

Kapak | Cover Design: FCR - Coşkun Işıkgül

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRCV1 Din: - İslam | Religion & beliefs: Islam

BISAC: REL006020 - Din / İslam / Kuran ve Yorumu | Religion / Islam / Koran & Commentaries

THEMA: QRAM2 - Kur'an ve Yorumu | The Koran & commentaries

LC Classification: BP130.4 - Kur'an Yorumu | Koran—Criticism, interpretation, etc.

DEWEY: 297.1227 - Kur'an Yorumu | Koran—Interpretation and Criticism

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: İlahiyat | Theology

Scopus Subject Areas: 1211 - Din | Religious Studies

Atıf Bilgisi | Cite as: el-Hâlidî, Salah Abdulfettah. *Kur'an Öyküleri-2*. Ankara: FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Kur'an Öyküleri-2

Prof. Dr. Salah Abdulfettah el-Hâlidî

Çeviren
Prof. Dr. İbrahim Sarmış

Ankara 2026

Yazar Hakkında

Prof. Dr. Salah Abdulfettah el-Hâlidî

Filistin'in Cenin şehrinde 1947 yılında doğan Hâlidî, ziraatla uğraşan fakir bir ailede yetişmiştir. İlk eğitimine hükümete bağlı okulda başlayan yazar, akabinde Ezher ile bağlantılı çalışan Nablus'taki İslâmî enstitüde eğitim sürecini devam ettirmiştir. Burada başarılı öğrencilere uygulanan sistemle Mısır'a gönderilmiş ve 18 yaşında Ezher'de lise diplomasını almıştır. Ardından 1966-1970 yılları arasında Ezher Üniversitesi Şerîa Fakültesinde lisans eğitimini tamamlamıştır. 1967 yılında Batı Kudüs'ün işgali nedeniyle Mısır'dan Ürdün'e dönen yazar 1967-1976 yılları arasında memur olarak çalışmıştır. "Seyyid Kutub ve Tasvîrül-Fennî fi'l-Kur'ân" başlıklı yüksek lisans tezini 1977- 1980 yılları arasında Riyad'da İmam Muhammed b. Suûd Üniversitesinde hazırlamıştır. Bu tezin jürisindeki isimlerden biri de Seyyid Kutub'un ikizi Muhammed Kutub'dur. Yüksek lisans eğitiminin ardından tekrar Ürdün'e dönmüş, burada öğretmenlik ve imamlık görevlerini icra etmiştir. Doktora derecesini aynı üniversite bünyesinde "Fî Zilâli'l- Kur'ân -Dirâse ve't-Takvîm-" başlıklı teziyle almıştır. Ürdün'deki üniversitelerde 1981-2015 yılları arasında ders veren Hâlidî'nin eserlerinin çoğu Kur'ân ve tefsir araştırmaları hakkındadır. Amman'da 28 Ocak 2022 tarihinde korona virüs sebebiyle vefat etmiştir.

About the Author

Prof. Dr. Salah Abdulfettah al-Khalidi

Was born in 1947 in Jenin, Palestine, into a poor family engaged in agriculture. He began his early education at a government school and subsequently continued his studies at the Islamic Institute in Nablus, which was affiliated with al-Azhar. Through a system designed for outstanding students, he was sent to Egypt, where he obtained his secondary-school diploma from al-Azhar at the age of eighteen.

Between 1966 and 1970, al-Khalidi completed his undergraduate studies at the Faculty of Shari'a at al-Azhar University. Following the occupation of West Jerusalem in 1967, he returned from Egypt to Jordan, where he worked as a civil servant from 1967 to 1976. He pursued his master's degree between 1977 and 1980 at Imam Muhammad ibn Saud Islamic University in Riyadh, writing a thesis entitled *Sayyid Qutb and al-Taṣwīr al-Fanni fī al-Qurʾān* ("Sayyid Qutb and the Artistic Imagery in the Qur'an"). One of the members of his thesis committee was Muhammad Qutb, the twin brother of Sayyid Qutb.

After completing his master's degree, al-Khalidi returned to Jordan, where he served as both a schoolteacher and an imam. He earned his doctoral degree at the same university with a dissertation entitled *Fī Ṣīlāl al-Qurʾān: Dirāsa wa-Taqwīm* ("In the Shade of the Qur'an: A Study and Evaluation"). From 1981 to 2015, he taught at several universities in Jordan.

The majority of al-Khalidi's scholarly works focus on Qur'anic studies and Qur'anic exegesis (*tafsīr*). He passed away in Amman on 28 January 2022 due to complications related to the coronavirus.

Çeviren Hakkında | About the Translator

Prof. Dr. İbrahim Sarmış

1948 yılında Mardin/Yeşilli'de doğdu. İlköğrenimini Yeşilli'de yaptıktan sonra İmam Hatip Okulunun orta kısmını Mardin'de, liseyi Diyarbakır'da okudu. 1973 yılında Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. Dört yıl Van ve Tarsus İmam Hatip Liselerinde görev yaptıktan sonra 1977 yılında Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nde asistan oldu. 1986 yılında doktor, 1987'de doçent ve 1995'te Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında profesör oldu. 28 Şubat sürecinde 2000 yılında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden emekli olduktan sonra, 2013 yılında aynı fakültede (NEÜ) tekrar göreve başladı. 2015 Mart ayında yaş haddinden tekrar emekli oldu. Arap Dili ve Edebiyatı ile ilgili çalışmalarının yanında yirmi kadar çevirisi olan yazarın on beş adet de telif eseri bulunmaktadır.

Prof. Dr. İbrahim Sarmış was born in 1948 in Yeşilli, Mardin (Türkiye). He completed his primary education in Yeşilli, attended the middle level of Imam Hatip School in Mardin, and finished high school in Diyarbakır. In 1973, he graduated from the Konya Higher Islamic Institute. After serving for four years at Imam Hatip High Schools in Van and Tarsus, he was appointed as a research assistant at the Konya Higher Islamic Institute in 1977.

He earned his PhD in 1986, was promoted to associate professor in 1987, and attained the rank of full professor in 1995 in the Department of Arabic Language and Literature. Following the events of the February 28 process, he retired in 2000 from the Faculty of Theology at Selçuk University. He later returned to the same faculty (Necmettin Erbakan University) in 2013 and retired once again due to the age limit in March 2015.

In addition to his scholarly studies in Arabic Language and Literature, Prof. Dr. Sarmış is the author of approximately twenty translations and fifteen original (authored) works.

Kitap Hakkında

Kur'an Öyküleri-2

Kur'an Öyküleri 2, Kur'an-ı Kerim'in Kehf Suresi'nde yer alan kıssaları merkeze alan, bu anlatıları iman, ahlâk, düşünce ve toplumsal bilinç bağlamında çözümleyen akademik bir çalışmadır. Eserin temel amacı, Kehf Suresi'nde yer alan öykülerin yalnızca tarihsel olaylar olarak değil; insanın inanç dünyasını, değer sistemini ve hayata bakışını dönüştüren ilahî mesajlar olarak anlaşılmasını sağlamaktır.

Kitapta Ashab-ı Kehf, iki bahçe sahibi, Hz. Musa ile Hızır ve Zülkarneyn kıssaları bütüncül bir yöntemle ele alınmaktadır. Bu kıssalar, iman-inkâr, bilgi-cehalet, güç-sorumluluk ve sabır-acelecilik gibi temel karşıtlıklar üzerinden analiz edilmektedir. Yazar, Kehf Suresi'nin özellikle fitne çağlarında mümin bireyin zihinsel ve ahlâkî direncini inşa eden temel ilkeler sunduğunu vurgular.

Eserde, Kehf Suresi'nin nüzul ortamı, surenin bütünlüğü ve ayetler arasındaki anlam ilişkisi dikkate alınarak yorum yapılmaktadır. Kıssaların parça parça ve tematik olarak sunulmasının, okuyucuyu sürekli tefekküre sevk eden pedagojik bir yöntem olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, Kur'an kıssalarının mitolojik veya sembolik anlatılar değil; hakikate dayalı, eğitici ve yönlendirici ilahî haberler olduğu savunulmaktadır.

Sonuç olarak Kur'an Öyküleri 2, Kehf Suresi kıssalarını çağdaş insanın karşı karşıya kaldığı inanç, ahlâk ve anlam krizleri bağlamında yeniden okumayı amaçlayan, tefsir, ahlâk ve din eğitimi disiplinleriyle ilişkili özgün bir çalışmadır. Eser, Kehf Suresi'nin bireysel ve toplumsal diriliş için güçlü bir rehber sunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kehf Suresi; Kur'an kıssaları; iman eğitimi; ahlâkî bilinç; ilahî rehberlik

About the Book

Qur'anic Stories-2

Qur'anic Stories 2 is an academic study focusing on the narratives found in Surah al-Kahf, analyzing them within the framework of faith, morality, reflection, and social consciousness. The main objective of the work is to demonstrate that the stories of Surah al-Kahf are not merely historical accounts but divine messages that shape human belief, ethical awareness, and worldview.

The book examines the stories of the Companions of the Cave, the owner of the two gardens, Moses and Khidr, and Dhul-Qarnayn through a holistic interpretive method. These narratives are analyzed in relation to key contrasts such as faith and disbelief, knowledge and ignorance, power and responsibility, patience and haste. The author emphasizes that Surah al-Kahf offers essential guidance for believers in times of intellectual and moral trial.

The study pays particular attention to the context of revelation, the structural unity of the surah, and the semantic coherence among its verses. The thematic and fragmented presentation of the stories is interpreted as a pedagogical strategy that encourages continuous reflection and moral awareness. The work argues that Qur'anic stories are not mythological or symbolic constructions, but truthful, instructive, and divinely guided narratives.

By avoiding excessive reliance on legendary material, the book prioritizes the Qur'an's own explanatory framework and highlights its capacity to address enduring human challenges. The stories are presented as dynamic tools for moral education, intellectual discipline, and spiritual resilience.

In conclusion, Qur'anic Stories 2 offers an original contribution to Qur'anic studies by reinterpreting the narratives of Surah al-Kahf in light of contemporary crises of meaning, faith, and ethics. The work demonstrates that Surah al-Kahf provides a powerful model for individual and collective renewal through divine guidance.

Keywords: Surah al-Kahf; Qur'anic narratives; moral education, faith and trials, divine guidance

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	xiii
KEHF SURESİNE BAKIŞ	1
KEHF SURESİ ÖYKÜLERİ	13
I. ASHAB-I KEHF ÖYKÜSÜ	15
II. İKİ BAHÇE SAHİBİNİN ÖYKÜSÜ	93
III. HZ. MUSA ve HIZIR ÖYKÜSÜ	123
IV. ZÜLKARNEYN ÖYKÜSÜ	187
SON SÖZ	263
KAYNAKÇA	265
DİZİN	267

ÖN SÖZ

Şüphesiz, hamd Allah'ındır. O'na şükreder, O'nun yardım ve rehberliğini dileriz. Kötülüklerimizden O'na sığınırız. Allah'ın doğru yolu gösterdiği kişiyi, hiç kimse saptıramaz; saptırdığı kişiyi de hiç kimse doğru yola getiremez. Allah'tan başka ilahın olmadığı ve ortağının bulunmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna tanıklık ederim. Allah'ın salat ve selamı onun üzerine, aile fertlerine ve ashabına olsun!

Bu, Kur'an'da Öncekilerin Öyküleri serisinin ikinci kitabıdır. Birinci kitapta, İsrailoğullarının en önemli öykülerini anlatmış, Musa'nın annesi, Firavun ailesinden mümin adam, Karun, İsrailoğullarının çölde dolaşmaları, ineği kesmeleri, cumartesi adamları ve Talut öykülerini sunmuştuk.

Daha önce Kur'an'ın öykülerini anlatmayı sürdüreceğimizi ve Kur'an'da öncekilerden başkalarının da öykülerini anlatacağımızı belirtmiştik. İşte onların bir devamı olarak bu kitapta da Kehf suresinin öykülerini anlatacağız.

Kehf suresi, öyküleri çok olan bir suredir. Hatta öyküler, ayetlerinin çoğunu içerir. Yüz on ayetten oluşan surenin yetmiş bir ayetini öyküler oluşturur. Kehf suresinde dört tane öykü vardır: Ashab-ı Kehf öyküsü, iki bahçe sahibi ve mümin arkadaşının öyküsü, salih kul ve Hz. Musa'nın öyküsü ve Zülkarneyn öyküsü. Bu öykülerin her birine ayrı bir bölüm ayırdık.

Öykülere geçmeden önce Kehf suresini tanıtan bir giriş yaptık. Surenin indiği atmosferi ve Yahudilerin yönlendirmesiyle müşriklerin tezgâhladıkları sınavı belirttik. Ebu'l-Hasan en-Nedvî'nin sure hakkında söylediklerini, iman ve imansızlık noktasında odaklaştığını söylediği surenin ana konusuna bakışını işledik. Ayrıca merhum Seyyid Kutub'un, Fî Zılâli'l-Kur'ân kitabında surenin ana konusunu, yan konularını, ayet ve kafiyelerini de tanıtan geniş tanımını verdik.

Seyyid Kutub'un belirttiği gibi, surenin genel konusu, inancı, düşünce ve bakış açısını ve inanç ölçüsü ile değerleri düzeltmektir.

Öncekilerin öykülerini incelemenin özel bir yöntemi vardır. Bu yöntemi, Kur'an, Resulullah'ın hadisleri, ashap ve sorgulayıcı (mu-hakkik) âlimlerin anlayışı belirlemektedir. Öykülerini anlattığımız bundan önceki kitapta bu yöntemi açıklamıştık. Orada söylediklerimiz burada anlatacağımız için de geçerlidir.

Kehf suresinin ayetlerine bakışımız kapsamlı olmuş ve onlardan iman, davet, eğitim, yönetim, bilim, ahlak, ekonomi, sosyal, sanayi, coğrafya, tarih ve başka alanlarda türlü dersler ve ibretler çıkarılmıştır. Bununla beraber bütün anlamları, dersleri ve öğütleri yakalayabildiğimizi söylemiyoruz. Zaten bunu kimsenin iddia etmesi de doğru değildir. Onun için ele almadığımız pek çok şey kaldığını söyleyebiliriz.

Bu öyküleri anlatırken özen gösterdiğimiz prensipleri ve gerçekleştirmeye çalıştığımız hedefleri şöyle özetleyebiliriz:

1. Öyküleri anlatırken, Kur'an'ın kaldığı çerçeve içinde kalmak ve varsa kapalı yanlarını açıklayan sahih hadislerle başvurmanın dışında bu çerçevenin dışına çıkmamak.

2. Açıklamak ve ayrıntıları belirtmek amacıyla İsrailiyat veya başka her türlü uydurma haber ve rivayetleri kesinlikle kabul etmemek. Kur'an'ın açık ifadesine veya sahih hadise dayanmadıkça, kimin sözü olursa olsun, her türlü söz ve görüşü reddetmek. Çünkü Kur'an'ın ve sahih hadisin açıklamalarıyla yetinmenin ve her ikisinin bir şey söylemediği yerlerde susmanın gerekliliğine inanıyoruz.

3. Öykülerin gerçek boyutlarına bakmak, kimi işaret, anlam, örnek ve sahnelerinin çağdaş hayatımızla çakıştığına işaret etmek, canlı bir gerçek olarak yaşadığımız hayat boyutunun o öykülerden alınacak derslere ve anlamlara uygun olduğunu belirtmek.

4. Çağımızda davetçi ve reformcuların/ıslahatçıların en çok muhtaç olduğu şeyler olduğu için bu öykülerden çıkarılacak iman, davet, cihad ve ilahî sosyal yasa ile ilgili dersler üzerinde yoğunlaşmak.

Kur'an'da başka öyküler de vardır. Onları da Allah'ın izniyle bundan sonra gelecek üçüncü kitapta anlatacağız. Bunlar da Harut ve Marut, Bir Köye Uğrayan Adam, Âdem'in İki Oğlu, Allah'ın Ayetlerinden Sıyrılan Adam, Karınca ve İbik Kuşu, Lokman, Sebeliler ve Kasabalılar öyküleridir.

Değerli okuyucular! Size Kehf suresinin öykülerinden çıkardığımız dersler ve ibretleri sunacağız. Umarım bunları büyük bir zevk ve şevkle okur ve bu sureyi daha çok okumaya devam edersiniz.¹

Çağımız, her şeyi yakıp yıkan materyalist fitneler çağıdır. Cahiliye materyalizmi bu çağda yayılmış ve her türlü ahlaktan soyutlanarak müstehcenliğini sergilemiş, ahlaksızlığını, çirkinliğini, fitnessini, baştan çıkarmalarını, şehvetlerini, sapıklık ve aşağılıklarını Müslümanlara da taşımış olup onlara amansız ve kapsamlı bir savaş açmıştır. Müslümanların bir kısmı da bu savaşta materyalizmin esiri ve kurbanı olmuş, ahlaksızlık ve şehvetlerine teslim olmuş, barbarlığını, çirkinliğini ve saptırmalarını benimsemiştir.

Yüce Allah, bu savaşta Kur'an'a sığınan Müslümanları korumuştur. Onu ezberleyerek, gereği gibi okuyarak, gereği gibi anlayarak, onunla cahiliye materyalizmine karşı savaşarak ona yöneldikleri, kavramlarını, gerçeklerini kavrayıp hükümlerine sarıldıkları gün Allah onları korumuştur. İman ile imansızlık arasındaki savaşta direnme ve cihad etmede Kehf suresinin rolü çok büyüktür. Ebu'l-Hasan en-Nedvî, bu surenin Deccal ve yalancı benzerlerinin fitnessinden korumasının sebebi konusunda şöyle der:

Bu sure, başını Deccal'in çektiği ve bayraktarlığını yaptığı son zaman fitnessiyle ilgili en büyük ve en zengin potansiyeli içeren suredir. Deccal'in zehirlerini etkisiz kılacak ve yok edecek en fazla panzehir de bu surede bulunmaktadır. Ezberleyerek ve mümkün olduğu kadar çok okuyup anlayarak bu surenin anlamlarını

¹ Yazar, Kehf suresinin fazileti ve onu okumanın sağlayacağı şeylerle ilgili değişik hadis kitaplarından altı rivayet vermektedir. Bunları vermenin yeri olmadığını düşünerek söz konusu rivayetleri buraya almayı uygun bulmadık (Çeviren).

yudumlayan ve özümseyen, âlemi hop kaldırıp hop oturtan o fitne neden korunur ve içine düşmekten kurtulur. Bu surede Deccal'i tanıtacak, her yerde ve her zamanda teşhis edecek, fitne ve çağrısının niteliklerini açığa çıkaracak, insanlara bu fitne ile savaşıma ve karşı koyma gücü sağlayacak öyküler, örnekler, işaretler ve yönlendirmeler bulunmaktadır. Bu sure, deccallığa ve onun liderliğini yapanlara, onların düşünme yöntemlerine ve yaşama taktiklerine açık ve güçlü bir şekilde karşı koyacak bir ruha sahiptir.”²

Şüphesiz korunmamız, kurtulmamız, direnmemiz, yükselmemiz, üstün ve mutlu olmamız, ayrıca zaferimiz, başarımız ve kurtuluşumuz ancak Kur'an'la olur. Ancak bu Kur'an'a sarılmakla cennete gidebiliriz.

Allah'ım! Kur'an'ı kalplerimizin nuru ve gönüllerimizin huzuru yap. Onunla kederlerimizi gider, üzüntülerimizden kurtar. Gece gündüz ve her zaman okumayı nasip et. Ondan bilmediğimizi öğret, unuttuklarımızı hatırlat, kıyamet günü bizim için delil ve kurtuluş vesilesi yap.

“Allah'ım! Senin kulunum. Kadın ve erkek iki kulunun oğlum. Her şeyim senin elindedir. Benim için hükmün geçerli ve kararın adaletlidir. Kendini andığın, Kitabı'nda indirdiğin, kullarından kimseye öğrettiğin veya bildirmedığın bütün isimlerinle sana dua ediyorum. Kur'an'la gönlümü bahar, kalbimi aydınlık yap. Onunla hüznümü gider ve her türlü kederden kurtar.”³

Salah Abdulfettah el-Hâlidî
Suvaylıh, 31.01.1988 Pazar

² Ebu'l-Hasan Ali en-Nedvî, *Teemmulât fî Süreti'l-Kehf*, 9-10.

³ Ahmed İbn Hanbel, Resulullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet eder: “Üzüntülü veya kederli olup bu duayı okuyan kişinin Allah üzüntü ve kederlerini giderir, onun yerine kendisine sevinç verir.”